

1 Voorschoolse educatie groepen

Voorschoolse educatie (VE) groepen en gecombineerde dagopvang/VE groepen werken met een ontwikkelings-stimulerend programma ter voorbereiding op de basisschool. In dit programma ligt een duidelijk accent op de spraak- en taalontwikkeling conform VE-eisen die door de gemeente en door Inspectie van Onderwijs zijn bepaald. Bij deze voorbereiding op de basisschool en de stimulering van de (spraak- en taal) ontwikkeling is ook ouderbetrokkenheid van groot belang.

1.1 Route van VE-verwijzingen

Het consultatiebureau geeft een VE-verwijzing af en neemt contact op met de klantenservice of de locatie. De pedagogisch medewerkers VE werken met ouders samen om te komen tot een juiste plaatsing waarbij een dag dagopvang, wordt gezien als 5 uur VE. Kom Erbij assisteert meertalige ouders in Alphen aan den Rijn in dit proces. Tijdens het gehele traject van plaatsing is er zo nodig intensief contact tussen het CJG en de pedagogisch medewerkers VE en de clustermanager. Ouders geven hiervoor toestemming aan het begin van de plaatsing.

1.2 Ontwikkelingsstimulering

Door doelgericht en planmatig te observeren en activiteiten aan te bieden, spelen pedagogisch medewerkers VE in op de ontwikkeling van de kinderen en zorgen ze voor voldoende en passende uitdagingen. Hierbij maken we gebruik van Z'evenZien en een methodiek die voldoet aan de VE-richtlijnen. De methode Z'evenZien wordt besproken in hoofdstuk 2.

1.2.1 Methodieken

We gebruiken een VE methodiek die vooral ontwikkeld is voor het ondersteunen van de taalontwikkeling van kinderen. Het programma is erop gericht om de ontwikkeling van kinderen door middel van spel en activiteiten te stimuleren. Naast de taal- en spraakontwikkeling komen ook de andere ontwikkelingsgebieden (sociaal-emotioneel, motoriek en rekenkundig) aanbod. De methode behandelt verschillende thema's met activiteiten, waaruit de pedagogisch medewerkers kunnen putten om een passend aanbod te verzorgen. Er zijn bijpassende boeken, liedjes en materialen. De thema's worden per jaar vooraf vastgesteld.

1.3 Activiteitsaanbod

Jonge kinderen leren door te spelen. Door te spelen ontdekt een kind de wereld om zich heen. Dat kan gaan om het ontdekken van materialen, zoals water en papier, maar ook om het ontdekken van de natuur of de sociale omgeving, zoals de supermarkt of de brandweer. Door samen met andere kinderen te spelen leren ze wie ze zelf zijn en rekening te houden met anderen. Medewerkers VE sluiten aan bij het spontane leren van kinderen tijdens vrij spel, activiteiten en gestructureerde momenten. Zij volgen daarin de kinderen, grijpen ontwikkelingskansen aan die zich spontaan voordoen en bieden in allerlei situaties ontwikkelingskansen aan. Pedagogisch medewerkers VE spelen daarom mee met de kinderen, stellen vragen en betrekken kinderen bij elkaar.

1.4 Bewust werken aan ontwikkeldoel

De pedagogisch medewerker VE biedt activiteiten aan zoals samen zingen en dansen, kleien en het spelen van rollenspellen. Deze activiteiten plannen de medewerkers vooraf in een thema waarin één of meerdere ontwikkeldoelen centraal staan. Door te werken met een themaplanning wordt naast het spontaan ontstane aanbod gedurende de dag een bewust aanbod voor alle kinderen gecreëerd. Vrij spel wisselt de medewerker op een speelse manier af met specifiek begeleide activiteiten, individueel of met anderen in een groepje. Dit aanbod ondersteunt de ontwikkeling van alle op de groep aanwezige kinderen en in het bijzonder de ontwikkeling van kinderen die extra ondersteuning nodig hebben bij de (taal)ontwikkeling.

Na elk thema evalueren de pedagogisch medewerkers VE of de gekozen werkwijze de kinderen daadwerkelijk dichterbij het ontwikkeldoel heeft gebracht of dat een andere insteek nodig is voor bepaalde kinderen of voor de hele groep.

1.4.1 Taal- en spraakontwikkeling

Het vergroten en versterken van de taal- en spraakvaardigheden van kinderen is in elke themaplanning een belangrijk doel. Pedagogisch medewerkers VE gebruiken taal en taalondersteunende middelen bij alles wat zij met en voor de kinderen doen. Zo zorgen ze dat kinderen woorden horen en ervaren in verschillende contexten zodat ze deze kunnen onthouden en toepassen. Pedagogisch medewerkers VE zorgen voor nabijheid als er iets uitgelegd moet worden en maken bewust contact door een kind even aan te raken en oogcontact te zoeken. Zij gebruiken veel gebaren, visualiseren met voorwerpen en benoemen handelingen van kinderen. Door bewust langzaam te spreken, in korte zinnen of zelfs losse woorden sluiten we aan bij het kind.

Bij het leren begrijpen en toepassen van taal gebruiken pedagogisch medewerkers VE zoveel mogelijk echte materialen. Te denken valt aan het leren van het woord appel met een echte appel; hoe ziet de appel er uit, welke kleur, welke smaak? Door een themahoek, voorwerpen en woordkaarten te gebruiken maken we de woorden voor de kinderen ook tastbaar. Ook tijdens uitstapjes zijn er veel kansen om te oefenen met taal.

We vragen anderstalige ouders om op de locatie zoveel mogelijk Nederlands te spreken. Voor hun kind wordt dan sneller duidelijk welke taal bij welke plek hoort. Pedagogisch medewerkers VE ondersteunen ouders daar graag bij.

Ook voor een gecombineerde dagopvang/VE-groep gelden bovenstaande aandachtspunten. Voor kinderen met een spraaktaalachterstand is extra herhaling of aanbod in kleine groepjes noodzakelijk om nieuwe woorden te kunnen leren.

1.5 Volgsysteem

Zes weken na de start van de VE, rond de derde- en een aantal maanden voor de vierde verjaardag van het kind observeren we het welbevinden en de ontwikkeling van het kind. De gegevens worden verwerkt in ons welbevinden en ontwikkelingsvolgsysteem. Zo wordt duidelijk op welke manier een kind zich ontwikkelt en of er aandachtspunten zijn in de ontwikkeling. Aan de hand van de observaties stellen we ontwikkeldoelen voor het kind en de groep kinderen vast die bepalend zijn voor de inhoud van de themaplanning. Ook de CED ontwikkellijnen worden gebruikt bij het maken van de themaplanning. De observatie bespreken we met ouders. Samen ontwikkelen we zo nodig een individueel plan om het kind in zijn ontwikkeling te ondersteunen.

1.6 Overdracht

Observatiegegevens worden ook gebruikt ter informatie en communicatie met collega's, leerkrachten van de toekomstige basisschool en mogelijke andere beroepskrachten die betrokken zijn bij de zorg. Er is een doorgaande lijn tussen de peutergroep en de (vroegschoolse) basisschool door middel van een digitale overdracht en inhoudelijke afstemming. Wanneer tijdens de plaatsing duidelijk wordt dat een kind specifieke onderwijsbehoeften heeft, lichten wij de (vroegschoolse) basisschool, in overleg met de ouders, al eerder in. Zo kunnen scholen tijdig inspelen op de onderwijsbehoeften van kinderen.

1.7 Ouderbetrokkenheid

Samenwerking, afstemming en vertrouwen tussen de ouders en pedagogisch medewerker VE zijn belangrijke voorwaarden voor de ontwikkeling van een kind. Door ouderbetrokkenheid bouwen Pedagogisch medewerkers VE een band op met ouders, leren zij de thuissituatie beter kennen en krijgen ze inzicht in de mate van ondersteuning die ouders nodig hebben. Betrokken ouders weten wat hun kind op de groep mee maakt, hoe zij hun kind thuis het beste kunnen ondersteunen en durven daarbij om hulp te vragen.

Ouderbetrokkenheid begint al bij het VE-inschrijvingsgesprek waar ouders uitleg krijgen over wat VE inhoudt. Voorwaarden en verwachtingen worden uitgesproken, waarna de ouders beslissen of ze akkoord gaan met de plaatsing. In het kennismakingsgesprek informeren we actief naar de thuissituatie; welke taal wordt er thuis gesproken en wat vindt een kind leuk om te doen? Wanneer ouders hun kind brengen is er altijd tijd om informatie uit te wisselen en stimuleren de pedagogisch medewerkers VE-ouders om samen met hun kind een boekje te lezen of samen te spelen. Bij het ophalen geeft de pedagogisch medewerker VE aan ouders duidelijke en relevante informatie over het welbevinden en de ontwikkeling van hun kind en soms tips en materialen voor thuis.

1.7.1 Ouderbijeenkomsten

Door aan het begin van elk thema speciale ouder-kindbijeenkomsten en ouderbijeenkomsten organiseren, verstevigen we de betrokkenheid van ouders. Onderzoek toont aan dat wanneer ouders thuis ook op een positieve, stimulerende wijze bezig zijn met taal, kinderen beduidend sneller een taal leren spreken.

We geven ouders informatie over het thema en reiken hun ideeën aan om thuis met hun kind over het thema te praten, een spelletje te spelen of een boekje te lezen om de (taal)ontwikkeling van hun kind verder te stimuleren. Ook bij andere (feestelijke) activiteiten denken wij na over de betrokkenheid van ouders. Ouders van kinderen met een verwijzing krijgen een themaboek mee naar huis en themamateriaal om thuis samen de afbeeldingen te bekijken en verhalen voor te lezen

1.7.2 Ondersteuning van ouders

Als de ontwikkeling van hun kind hier om vraagt kijken we hoe we ouders op maat gerichte ondersteuning kunnen bieden. We kijken wat ouders, of wij, zelf al doen of eventueel nog meer of anders kunnen doen. Indien nodig verwijzen we naar andere instanties voor hulp (JGT, logopedist enz.). In dit traject ondersteunen we ouders en houden wij contact met alle betrokken partijen. Ouders geven bij het begin van de plaatsing toestemming voor overleg met het CJG of JGT. Eventuele vragen aan het CJG of JGT worden altijd vooraf met de ouders besproken.